

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Is-adran Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd Llywodraeth Cymru

Rhaglen Grant Cyfalaf Trawsnewid 2020/21
Meini Prawf Datgan Diddordeb

Cynnwys

Cyflwyniad	2
1. Y broses ymgeisio	2
2. Pwy all wneud cais?	3
3. Yr hyn y byddwn yn ei gyllido	3
4. Y lefelau cyllid sydd ar gael	4
5. Cymhwysedd	4
6. Meini prawf blaenoriaeth	5
7. Ble allaf i gael cymorth?	9
8. Ffynonellau cyngor eraill	9

Cyflwyniad

Mae ein hamgueddfeydd, archifau a llyfrgelloedd lleol yn darparu gwasanaethau a chymorth hanfodol i gymunedau ledled Cymru. Hefyd, maent ar gael fel ffynonellau gwybodaeth, addysg a mwynhad i'r bobl sy'n ymweld â hwy.

Mae moderneiddio cyfleusterau i wella mynediad, sicrhau cydweithio rhwng gwasanaethau ac adnewyddu'r cynnig i ddefnyddwyr yn hanfodol er mwyn cynnal a gwella'r gwasanaethau a ddarperir. Mae Llywodraeth Cymru'n cydnabod hyn, ac mae'n cefnogi'r gwaith datblygu trwy ei rhaglen cyllid cyfalaf; gan adeiladu ar waith 10 mlynedd a mwy o fuddsoddi mewn gwasanaethau llyfrgell cyhoeddus ac ymestyn hyn i gynnwys amgueddfeydd ac archifau cymwys.

Is-adran Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd Llywodraeth Cymru fydd yn rheoli'r Rhaglen Grant Cyfalaf Trawsnewid hon, a fydd yn galluogi'r cyrff llwyddiannus i drawsnewid gwasanaethau er mwyn:

- Datblygu model mwy cynaliadwy o ddarparu gwasanaethau
- Gwella gwasanaethau i bobl a'u cymunedau
- Gwella datblygiad casgliadau, gofal amdanynt neu fynediad iddynt
- Cyflawni yn erbyn blaenoriaethau a chanlyniadau strategol
- Cynnal a datblygu ansawdd gwasanaethau

1. Y broses ymgeisio

Fel yn 2019/20 bydd y cynllun grant yn gweithredu fel proses dau gam:

Cam 1: Cais agored i'r sector ddarparu Datganiad o Ddiddordeb

Cam 2: Gofynnir i'r ymgeiswyr llwyddiannus ddatblygu a chyflwyno cais llawn. Rhaid i geisiadau Cam 2 fod yn gyson â'r cynnig a nodwyd yn y Datganiad o Ddiddordeb a gymeradwywyd.

Bydd y ddau gam yn gystadleuol. Nid yw Datganiad o Ddiddordeb llwyddiannus yn gwarantu cyllid ar Gam 2.

Mae'r amserlen ar gyfer cynllun grant 2020/21 fel y ganlyn:

Cyflwyno Datganiadau o Ddiddordeb	Erbyn 27 Medi 2019
Cyhoeddi penderfyniadau Cam 1	Erbyn 1 Tachwedd 2019
Cyflwyno Ceisiadau Cam 2	Erbyn 1 Chwefror 2020
Cyhoeddi penderfyniadau Cam 2	Diwedd Ebrill 2020

2. Pwy all wneud cais?

Llyfrgelloedd - gwasanaethau llyfrgell cyhoeddus awdurdod lleol neu ymddiriedolaethau / cwmnïau dielw sy'n darparu gwasanaeth llyfrgell ar draws ardal yr awdurdod ar ran yr awdurdod lleol.

Amgueddfeydd - amgueddfeydd sy'n cael eu rhedeg gan awdurdod lleol neu'n annibynnol sydd ag Achrediad llawn neu amodol fel rhan o gynllun Achredu Amgueddfeydd y Deyrnas Unedig.

Archifau - gwasanaethau archif awdurdod lleol neu ymddiriedolaethau / cwmnïau dielw sy'n darparu gwasanaethau archif ar ran yr awdurdod lleol. Rhaid i wasanaethau archif fod ag Achrediad llawn neu amodol fel rhan o gynllun Achredu Gwasanaethau Archif y Deyrnas Unedig, neu wedi ymrwymo i gael Achrediad o fewn amserlen gytunedig.

Mae ceisiadau oddi wrth bartneriaethau sy'n darparu gwasanaethau rhanbarthol neu Gymru gyfan ar ran awdurdodau lleol hefyd yn gymwys.

3. Yr hyn y byddwn yn ei gyllido

Mae'r cyllid o dan y rhaglen hon ar gyfer costau cyfalaf yn unig. Mae gwariant cymwys yn cynnwys gwaith adeiladu a pheirianyddol, ffioedd proffesiynol, a ffitiadau / offer ychwanegol sy'n hanfodol i'r gwaith datblygu ehangach. Os oes gennych unrhyw ymholiadau ynghylch cymhwysedd elfennau o'ch prosiect, dylech gysylltu â'r Is-adran Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd (gweler adran 7 i gael y manylion cyswllt). Rydym yn disgwyl i bob prosiect llyfrgell i gynnwys elfen o gyd-leoli fel rhan o'r datblygiad arfaethedig.

Caiff ymgeiswyr ofyn am hyd at 10% o'r dyfarniad grant i gynorthwyo â chostau penodol staff rheoli prosiect.

Hefyd, caiff gwasanaethau wneud cais am gyllid ar gyfer seilwaith technoleg gwybodaeth a digidol sydd wedi'i fwriadu i alluogi gwasanaethau i ddiwallu anghenion cynyddol am fynediad i gasgliadau a gwasanaethau digidol. Ni fydd cyllid ar gyfer seilwaith o'r fath yn cael ei gefnogi ond lle mae cynllun ar waith i gynnal systemau yn y tymor hirach (gan gynnwys cefnogaeth ysgrifenedig gan wasanaethau TG perthnasol). Rhoddir blaenoriaeth hefyd i geisiadau cydweithredol lle bydd y system arfaethedig yn diwallu anghenion ar draws nifer o wasanaethau.

Gofynnir i gyrff sy'n ystyried gwneud cais am gyllid tuag at adeilad newydd gysylltu â'r Is-adran yn gynnar yn y broses. Un o'r amodau craidd i unrhyw adeilad newydd a gyllidir gan Lywodraeth Cymru yw ei fod yn cyrraedd y ddwy safon adeiladu ganlynol:

- Safon 'Rhagorol' yn gyffredinol o dan fframwaith asesu BREEAM, neu safon debyg o dan fframwaith asesu cyfwerth;
- Safon ofynnol ar gyfer cynnwys wedi'i ailgylchu. Dylai o leiaf 10% o gyfanswm

gwerth ariannol y deunyddiau a ddefnyddir ddeillio o gynnwys wedi'i ailgylchu a'i ailddefnyddio yn y cynhyrchion a deunyddiau a ddewisir.

Noder na ellir defnyddio cyllid Llywodraeth Cymru tuag at brynu tir neu adeiladau.

4. Y lefelau cyllid sydd ar gael

Mae dau fand o grantiau ar gael:

- **Band A** – grantiau gwerth hyd at £120,000
- **Band B** – grantiau gwerth hyd at £300,000

Nod **grantiau Band A** yw annog cyrff i wella'r golwg a'r amgylchedd mewnol ac allanol, ansawdd y gofal i'r casgliadau, profiad ymwelwyr a chynaliadwyedd hirdymor. Fel arfer, ni fyddwn yn cefnogi prosiectau lle mae'r gofyniad cyllido yn llai na £50,000.

Mae **grantiau Band B** ar gyfer prosiectau strategol, mwy o faint fel ail-alinio'r ddarpariaeth gwasanaeth (e.e. adnewyddu adeilad mawr, datblygu partneriaethau a chyfleusterau a rennir) neu'r gwaith o ddatblygu gwasanaethau rhwng-awdurdodol neu 'ranbarthol'.

Caiff cyrff gyflwyno hyd at 2 gais, a all fod yn yr un band neu yn y ddau. Os yw corff yn cyflwyno 2 gais, dylai nodi'r flaenoriaeth a ffefrir, a darparu tystiolaeth o'i allu i reoli 2 brosiect cyfalaf ar yr un pryd.

Rhaid i ymgeiswyr ddarparu o leiaf 10% o gyfanswm costau'r prosiect fel arian cyfatebol ychwanegol tuag at y prosiect. Caiff canran uwch o arian cyfatebol oddi wrth yr ymgeisydd ei chymryd i ystyriaeth fel rhan o'r broses asesu.

5. Cymhwysedd

Rhaid i'r holl geisiadau fodloni'r meini prawf canlynol i gael eu hystyried yn gymwys:

- rhaid i'r cais ddod oddi wrth amgueddfa, archif neu lyfrgell sy'n cael ei rheoli gan awdurdod lleol / ymddiriedolaeth/cwmni dielw neu'n annibynnol, fel y nodir yn adran 2;
- rhaid i geisiadau oddi wrth ymddiriedolaethau / cwmnïau dielw gynnwys lythyr o gefnogaeth gan yr awdurdod(au) lleol perthnasol;
- **rhaid i'r holl Ganiatadau Cynllunio / Caniatadau Adeilad Rhestredig perthnasol fod wedi'u sicrhau cyn cyflwyno'r cais Cam 2;**
- rhaid i gostau'r prosiect gynnwys o leiaf 10% o arian cyfatebol gan y rhiant gorff;
- fel rheol dylid cadarnhau mwyafrif yr arian cyfatebol cyn cyflwyno cais cam 2 (rhoddir blaenoriaeth i brosiectau sydd â chyllid cadarnhaol);
- dylai lleoliad y prosiect fod ar agor o leiaf 15 awr yr wythnos ar gyfer prosiectau Band A (gwneir lwfansau ar gyfer amgueddfeydd sy'n cael eu rhedeg yn

dymhorol), a 30 awr ar gyfer prosiectau Band B, ar ôl i'r prosiect gael ei gwblhau;

- dangos tystiolaeth glir o'r angen, gan gynnwys sut mae'r prosiect yn diwallu anghenion cynlluniau busnes a pholisïau lleol a chenedlaethol;
- rhaid i'r gwaith a gyllidir gan y grant gael ei gwblhau, a rhaid hawlio amdano, erbyn 1 Chwefror 2021.

6. Meini prawf blaenoriaeth

Caiff y cynigion Datgan o Ddiddordeb eu sgorio gan ddefnyddio'r graddfeydd sgorio canlynol, wedi'u lluosu gan y ffactor pwysoli cysylltiedig i roi cyfanswm y sgôr.

	Meini prawf blaenoriaeth	Sgôr	Pwysoli Band A	Pwysoli Band B
1	Datblygu Cynaliadwy	0 - 4	x 4	x 5
2	Pobl	0 - 4	x 5	x 4
3	Casgliadau	0 - 4	x 4	x 4
4	Cyweddu Strategaethau	0 - 3	x 2	x 2
5	Safonau	0 - 3	x 2	x 2

Datblygu Cynaliadwy

Prosiectau a all ddangos sut y bydd y cynigion yn datblygu model mwy cynaliadwy o ddarparu gwasanaethau, yn unol ag Amcanion Llesiant Llywodraeth Cymru (2016-2021), er enghraifft:

3. *Ysgogi twf cynaliadwy a mynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd*
Gallai enghreifftiau gynnwys modelau newydd o ddarparu gwasanaethau; datblygiadau eraill i gynnal / darparu gwasanaethau'n well; gwella effeithiolrwydd adnoddau; lleihau'r defnydd o ynni a dŵr; defnyddio ffynonellau ynni cynaliadwy.
11. *Darparu seilwaith modern a chysylltiedig*
Gallai enghreifftiau gynnwys defnyddio technolegau digidol a symudol i ddarparu gwasanaethau; dulliau rhanbarthol neu bartneriaethol eraill; cydleoli gwasanaethau.

Sgôr	
4	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn ymdrin â datblygu cynaliadwy ar draws mwy nag un maes, gyda thystiolaeth o ymgysylltu â phartneriaid ac arbenigwyr perthnasol.

3	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn ymdrin ag un canlyniad blaenoriaethol o ran datblygu cynaliadwy, gyda thystiolaeth o ymgysylltu â phartneriaid ac / neu arbenigwyr perthnasol.
2	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn ymdrin â chanlyniad(au) datblygu cynaliadwy, ond gellid bod cynlluniau wedi'u datblygu'n well.
1	Mae cysylltiadau â chanlyniadau datblygu cynaliadwy posibl yn amlwg, ond nid ydynt wedi'i hystyried yn llawn.
0	Ni roddwyd unrhyw gwybodaeth ynghylch sut y byddir yn ymdrin â materion sy'n ymwneud â datblygu cynaliadwy.

Pobl

Prosiectau a all ddangos sut y bydd y cynigion yn gwella gwasanaethau i bobl a chymunedau, yn unol ag Amcanion Llesiant Llywodraeth Cymru (2016-2021), er enghraifft:

5. *Hyrwyddo iechyd da a llesiant i bawb*
Gallai enghreifftiau gynnwys datblygiadau sy'n gwella mynediad i ddefnyddwyr ag anableddau, cynorthwyo gwasanaethau i fod yn hygyrch i bawb.
7. *Helpu pobl ifanc i wneud y mwyaf o'u potensial*
Gallai enghreifftiau gynnwys cyfleusterau addysgol / cymunedol newydd, a gwell ddarpariaeth TGCh, gan gynnwys argaeledd Wi-Fi.
10. *Datblygu cymunedau, diwylliant ac iaith sy'n gydnerth*
Gallai enghreifftiau gynnwys gwella adeiladau er mwyn darparu amgylchedd gwasanaeth mwy modern a deniadol; cyfleusterau cymunedol newydd; cyfrannu at fentrau adfywio cymunedol ehangach.

Sgôr	
4	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn gwella gwasanaethau i bobl a chymunedau ar draws mwy nag un maes, gyda thystiolaeth o ymgynghori â defnyddwyr, a'r rhai nad ydynt yn ddefnyddwyr, o bob oed.
3	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn gwella gwasanaethau mewn un maes blaenoriaeth, gyda thystiolaeth o ymgynghori â defnyddwyr, a'r rhai nad ydynt yn ddefnyddwyr, o bob oed.
2	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn cyflawni canlyniadau gwella gwasanaeth, ond gallai'r ymgynghori fod wedi'i ddatblygu'n well.
1	Mae canlyniadau gwella gwasanaeth posibl yn amlwg, ond nid ydynt wedi'i hystyried yn llawn.
0	Ni roddwyd unrhyw gwybodaeth ynghylch sut y bydd y prosiect yn gwella gwasanaethau i bobl a chymunedau.

Casgliadau

Prosiectau a all ddangos sut y bydd y cynigion yn gwella datblygiad casgliadau, gofal amdanynt neu fynediad iddynt, yn unol ag Amcanion Llesiant Llywodraeth Cymru (2016-2021), er enghraifft:

12. *Hyrwyddo a diogelu lle Cymru yn y byd*

Gallai enghreifftiau gynnwys cyfleusterau ac offer newydd ar gyfer mynediad i gasgliadau, eu storio a'u harddangos, gan gynnwys mesurau i wella sefydlogrwydd amgylcheddol.

Sgôr	
4	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn gwella datblygiad casgliadau, gofal amdanynt neu fynediad iddynt, mewn mwy nag un maes, gan nodi dull seiliedig ar dystiolaeth o benderfynu ar anghenion a datrysiadau.
3	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn darparu gwelliannau mewn un maes blaenoriaeth, gan nodi dull seiliedig ar dystiolaeth o benderfynu ar anghenion a datrysiadau.
2	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn darparu gwelliannau gwasanaeth, ond gallai'r sail resymegol fod wedi'i datblygu'n well.
1	Mae gwelliannau gwasanaeth posibl yn amlwg, ond nid ydynt wedi'i hystyried yn llawn.
0	Ni roddwyd unrhyw gwybodaeth ynghylch sut bydd y prosiect yn gwella datblygiad casgliadau, gofal amdanynt neu fynediad iddynt.

Cyweddu Strategaethau

Prosiectau a all dangos sut y bydd y cynigion yn cyflawni yn erbyn blaenoriaethau a chanlyniadau strategol, yn unol â pholisïau, strategaethau a deddfwriaeth lleol a chenedlaethol, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i:

- Ffyniant i Bawb
- Golau yn y Gwyll: Gweledigaeth ar gyfer Diwylliant yng Nghymru
- Diwylliant a Thlodi: Defnyddio'r celfyddydau, diwylliant a threftadaeth i hybu cyfiawnder cymdeithasol yng Nghymru
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

Sgôr	
3	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn cyflawni yn erbyn / yn alinio â blaenoriaethau a chanlyniadau strategol perthnasol yn lleol ac yn genedlaethol.
2	Rhoddir esboniad clir o sut mae'r prosiect yn alinio â blaenoriaethau a chanlyniadau strategol perthnasol, ond gallai'r potensial hwnnw fod wedi'i ddatblygu'n well.

1	Mae aliniadau strategol posibl yn amlwg, ond nid oes digon o wybodaeth i ddangos y rhoddwyd ystyriaeth briodol i'r gwaith o gyweddau strategaethau yn y prosiect.
0	Ni roddwyd unrhyw gwybodaeth ynghylch sut mae'r prosiect yn cysylltu â blaenoriaethau a chanlyniadau strategol, yn lleol nac yn genedlaethol.

Safonau

Prosiectau a all ddangos sut y bydd y cynigion yn helpu i gynnal a datblygu ansawdd gwasanaethau, yn unol â'r safonau, cynlluniau a deddfwriaeth perthnasol, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i:

- Achredu Gwasanaethau Archif
- Cynllun Achredu Amgueddfeydd
- Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru
- Deddf yr Iaith Gymraeg
- Deddf Cydraddoldeb 2010
- Cynllun Indemniad y Llywodraeth
- Cynllun Sicrhau Ansawdd Atyniadau i Ymwelwyr
- BS 4971:2017 Conservation and care of archive and library collections
- BS EN 16893:2018 Conservation of Cultural Heritage. Specification for location, construction and modification of buildings or rooms intended for the storage or use of heritage collections
- Fframwaith asesu BREEAM

Sgôr	
3	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn helpu i gynnal a datblygu ansawdd gwasanaethau, gan nodi sut y byddir yn ymdrin â gofynion y safonau, cynlluniau a deddfwriaeth perthnasol.
2	Rhoddir esboniad clir o sut y bydd y prosiect yn helpu i gynnal a datblygu ansawdd gwasanaethau, ond gellid bod wedi rhoi tystiolaeth well o sut y byddid yn ymdrin â'r gofynion mewn meysydd perthnasol.
1	Ymwybyddiaeth amlwg o'r safonau, cynlluniau a deddfwriaeth perthnasol, ond dim digon o wybodaeth i ddangos y rhoddwyd ystyriaeth ddigonol i'w gofynion wrth ddatblygu'r prosiect.
0	Ni roddwyd unrhyw gwybodaeth ynghylch sut y bydd y prosiect yn helpu i gynnal a datblygu ansawdd gwasanaethau, yn unol â'r safonau, cynlluniau a deddfwriaeth perthnasol.

Cyllid

Rhoddir ystyriaeth ychwanegol i ganran yr arian cyfatebol y bydd y prosiect yn ei hysgogi.

7. Ble allaf i gael cymorth?

Cynghorir pob ymgeisydd i gysylltu â'r cynghorydd sector perthnasol yn yr Is-adran i gael cyngor ar ei brosiect arfaethedig cyn cyflwyno Datganiad o Ddiddordeb.

Prosiectau archifau

Sarah Horton, Cynghorydd Datblygu Archifau
sarah.horton@llyw.cymru

Prosiectau llyfrgelloedd

Jemma Francis, Cynghorydd Datblygu Llyfrgelloedd
jemma.francis@llyw.cymru

Carys Dawson, Cynghorydd Datblygu Llyfrgelloedd
carys.dawson2@llyw.cymru

Prosiectau amgueddfeydd

Carol Whittaker, Cynghorydd Datblygu Amgueddfeydd
carol.whittaker@llyw.cymru

Ann Mansell, Cynghorydd Datblygu Amgueddfeydd
ann.mansell@llyw.cymru

Fel arall, cysylltwch â'r Is-adran Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd drwy ffonio 0300 062 2112 neu anfonwch neges e-bost at MALD@llyw.cymru

8. Ffynonellau cyngor eraill

Mae'r [wefan Designing Libraries](#) yn ffynhonnell ddefnyddiol o wybodaeth i ddarparu ymgeiswyr ym maes gwasanaethau llyfrgell. Mae'n rhoi enghreifftiau o brosiectau adnewyddu llyfrgelloedd a llyfrgelloedd newydd ar draws y Deyrnas Unedig.

Mae Cymdeithas Amgueddfeydd Annibynnol wedi cyhoeddi'r ddogfen [Success Guide: Successfully Managing Capital Projects](#).

Mae'r Archifau Gwladol yn darparu dolenni i amrywiaeth o adnoddau gwybodaeth defnyddiol am [ddatblygiadau cyfalaf](#).

Adeiladau rhestredig ac henebion rhestredig

Polisi cynllunio Cymru
<https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2019-02/polisi-cynllunio-cymru-rhifyn-10.pdf>

Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 24: Yr Amgylchedd Hanesyddol (2017)

<https://gov.wales/topics/planning/policy/tans/tan-24/?lang=en>

Egwyddorion Cadwraeth

<https://cadw.llyw.cymru/cyngor-a-chymorth/egwyddorion-cadwraeth/egwyddorion-cadwraeth>

Lleoliad Asedau Hanesyddol yng Nghymru

<https://cadw.llyw.cymru/sites/default/files/2019-04/Lleoliad%20Asedau%20Hanesyddol%20yng%20Nghymru.pdf>

Rheoli Newid i Barciau a Gerddi Hanesyddol Cofrestredig yng Nghymru

https://cadw.llyw.cymru/sites/default/files/2019-05/20170531Managing%20Change%20to%20Registered%20Historic%20Parks%20%26%20Gardens%20in%20Wales%2026922%20CY_0.pdf